

Güvensizlik Çağı | Askeri Denge 2024 Raporu

İsrail ve Hamas arasında yeniden başlayan çatışmalar, yeniden yüz yüze gelinen Husi füze tehdidi, Hint Pasifik ve Kuzey Kutbu'nda yükselen tansiyon, Sahra Altı Afrika'daki çalkantılar ve Rusya'nın üçüncü yılına doğru ilerleyen Ukrayna savaşı geçtiğimiz yıl oldukça değişken bir güvenlik ortamı yarattı.

Mevcut askeri-güvenlik durumu, bazılarının iddialarını sürdürmek için askeri gücü küstahça kullanması- 'kudret haklıdır' yaklaşımını çağırıyor- ve benzer düşünen demokrasilerin buna karşılık olarak daha güçlü ikili ve çok taraflı savunma bağları kurma arzusu ile karakterize edilen daha tehlikeli bir on yılın habercisi. Aynı zamanda hükümetler, gelişmiş silahlara duyulan iştah ile endüstriyel ölçekte mühimmat üretim kapasitesini yeniden inşa etme ihtiyacını dengelemeye çalışmaktadır. Avrupa Konvansiyonel Kuvvetler Antlaşması'nın sona ermesi silahların kontrolüne yönelik ilginin azaldığını göstermiştir.

Moskova'nın askeri eylemleri, dünyanın diğer bölgelerinde, özellikle de Hint-Pasifik'te, askeri açıdan güçlü bir komşunun diğerleri üzerinde irade kurmaya çalışabileceği yönündeki endişeleri arttırdı. Asya'da bu durum Japonya ve Güney Kore'yi daha yakın savunma bağları kurmaya, Filipinler'i askeri iş birliği konusunda ABD ile yeniden temasa geçmeye, Tayvan'ı savunmasını güçlendirmeye ve Avustralya'yı da merkezinde nükleer enerjiyle çalışan denizaltıların yer aldığı Avustralya-Birleşik Krallık-ABD AUKUS ortaklığı aracılığıyla deniz kapasitesini eşi benzeri görülmemiş bir şekilde genişletmeye itti.

Çin sadece yakın çevresinde değil, her geçen gün daha da iddialı hale geliyor. Ülke, ABD üzerinde yüksek irtifada bir gözetleme balonu uçurdu ve Amerikan kıyılarına yakın gemiler konuşlandırırken, deniz varlıkları Kanada ve Filipin gemileriyle gergin karşılaşmalar yaşadı. Pekin bir yandan savunma modernizasyonunu sürdürürken bir yandan da İran ve Suudi Arabistan arasında bir yumuşama çabasına aracılık ederek diplomatik angajmanını arttırdı.

Hamas'ın 7 Ekim'de İsrail'e kara savaşçıları, roket ateşi ve diğer taktiklerle düzenlediği ve yaklaşık 1.200 sivilin ölümüne yol açan sürpriz saldırı ve ardından Tel Aviv'in Gazze'ye düzenlediği ve kitlesel sivil kayıplara neden olan saldırı küresel güvenlik ortamını daha da altüst etti. Yaşanan birtakım çatışmalar, İsrail ile bazı Arap devletleri arasındaki ilişkileri iyileştirme çabalarını dondurdu ve diplomatik çatlakların daha da derinleşmesine neden oldu. Çatışmalar ayrıca İsrail'in Hamas'ı izlemek için teknolojiye aşırı güvenme potansiyelini de ortaya çıkardı ki bu da Tel Aviv'in saldırıyı öngörememesine katkıda bulunmuş olabilir.

Bölgesel istikrarsızlık dünyanın diğer bölgelerini de etkiledi. Afrika'da Nijer ve Gabon'da darbeler yaşandı ve askeri rejimler Sahel boyunca uzanan bir kuşağı kontrol eder hale geldi. Birleşmiş Milletler, yeni rejimin siyasi baskısı nedeniyle Mali'deki operasyonlarını sonlandırdı, ancak ülkedeki şiddet devam etti.

Tüm bunlar, Rusya'nın yanlış kararlarla yürüttüğü savaşın maliyetinin, çatışmaların ikinci yılında belirginleşmesiyle yaşandı. Wagner Grubu'nun isyan girişimi Rusya'daki çatlakları su yüzüne çıkardı; Ukrayna, kendisinin ve destekçilerinin umduğu kadar olmasa da yavaş yavaş da olsa topraklarını geri aldı. Aynı zamanda Rusya'nın Karadeniz Filosu ağır darbe aldı ve Moskova yakın vadeli mücadeleye odaklanmak için teçhizat planlarını değiştirmek zorunda kaldı.

Rusya'nın bölgesel hırsları da Avrupa'daki bazı hükümetleri güvenlik düşüncelerini yenilemeye teşvik etti. Almanya ilk ulusal güvenlik stratejisini yayınladı ve Birleşik Krallık Savunma Komuta Belgesinde bir güncelleme yaptı. Hepsi de ulusal güvenliğin artık sonradan düşünölen bir konu olmadığını ve yaklaşan zorlukların ciddi bir dikkat gerektirdiğini açıkça ortaya koydu. Ayrıca, farklı düzeylerde de olsa, Çin'in giderek daha büyük bir güvenlik endişesi haline geldiğinin altını çizerek, en azından bir dereceye kadar Washington'un tonuna uymuş oldular. Çin'deki askeri gelişmeler Avustralya'nın Savunma Stratejik İncelemesinin de odak noktasını oluşturmuştur.

Bunun sonucunda savunma harcamalarında bir artış oldu. Canberra'dan Washington'a ve Oslo'ya kadar hükümetler de mühimmat stoklarının çok azaldığını ve yeniden stoklama kabiliyetinin düzeltilmesi gerektiğini fark ettiler. Neredeyse otuz yıldır devam eden tam zamanında zihniyeti yerini tam zamanında yaklaşımına bırakıyor, ancak bu hedeflere ulaşmak zor.

Bu arada Avrupa ölkeleri de hava ve füze savunma kabiliyetlerinin peşine düşüyor. İnsansız hava araçları (İHA'lar) büyük talep görüyor ve savunma kuruluşları dünya, girişimci start-up'ların gelişme hızından faydalanmaya çalışıyor.

Siper Savaşı

Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı, modern savaşın hala geçmişin yankılarını taşıdığını gösterdi. Saldırısı duraklayan Rusya, siper savaşına geri dönerek, Batı tarafından tedarik edilen silahlarla desteklenen bir Ukrayna karşı saldırısını yavaşlatmak için savunma kuşaklarındaki mayınlar ve tahkimatlar gibi yeteneklerin değerini vurguladı. Bazı Batılı silahlı kuvvetler, eğitim müfredatlarının bir parçası olarak siperler de dahil olmak üzere karmaşık engellerin temizlenmesine odaklanmanın gerekliliğini bir kez daha fark etti.

Buna paralel olarak Moskova ve Kiev de operasyonlarını uyarlıyor. Ukrayna, savaşı Rusya'ya taşımak için yerli tasarımlar kullanarak Moskova'ya zaman zaman uzun menzilli İHA saldırıları düzenlemeye başladı. Moskova kendi direncini gösterdi. Uçaklarını Ukrayna'nın karadan havaya sistemlerinin menzilinden uzak tutmak için muharip hava operasyonlarını ayarladı ve bu savunmaları alt etmek için İHA'ları ve füze saldırılarını eşleştirdi.

Kiev, Moskova'nın çatışmaların ilk günlerinde kazandığı toprakların %50'sinden fazlasını geri aldı ve toprakların çoğu 2022'de geri kazanıldı.

Kiev'in 2023 karşı taarruzu ve zaman zaman yavaş ilerlemesine yönelik eleştiriler, bazı Batılı askeri düşüncelerin içine sızmış olan bazı yanlışları da ortaya çıkardı. Batılı ölkelerin ezici bir ekipman üstünlüğüne sahip olduğu birkaç savaştan sonra, bir çatışmanın savaş aşamasının hızla sona ermesi gerektiği fikri yerleşmiş gibi görünüyor. Ukrayna, savaşların daha çok uzun süreli olaylar olduğunu hatırlattı.

Ukrayna'da her iki taraf da, bazı durumlarda dikkatle yönetilse de, yüksek bir hızla silah harcamaya devam etti. Moskova uzun menzilli havadan karaya füzelerin ve saldırı İHA'larının kullanımını stoklarını yenileme kabiliyeti ile dengelemeye çalıştı. Ukrayna hava savunma operasyonlarını, Rusya'nın daha sofistike sistemlerine karşı yüksek kabiliyetli karadan havaya füzeler kullanacak şekilde uyarladı ve daha az sofistike İHA tehditlerine karşı büyük ölçüde uçaksavar silahları ve benzer sistemlere bıraktı.

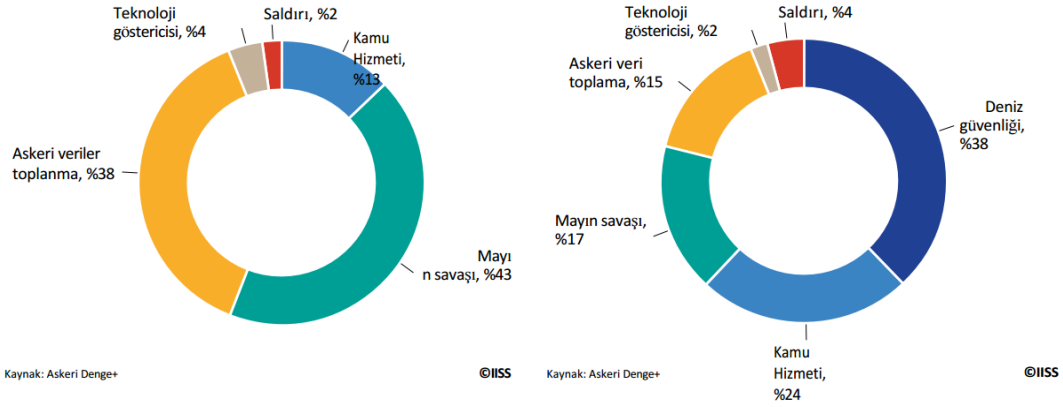
Çatışmalardan çıkarılan dersler birçok silahlı kuvvetin düşünce yapısını etkilemeye başlamıştır. Bunlar arasında topçuların, başıboş mühimmatların ve İHA karşıtı sistemlerin değerinin ve ıssız deniz araçlarının (UMV) hem değerinin hem de bunlardan kaynaklanan tehdidin daha iyi anlaşılması yer alıyor. Savaştan önce zaten yükselişte olan UMV'lere olan ilgi, bu sistemlerin iyi izlenmeyen ve bazen saldırıya maruz kalan deniz dibi tabanından geçen savunmasız kritik ulusal altyapıyı izlemeye hizmet edebileceğinin fark edilmesiyle de birçok silahlı kuvvette artmıştır.

NATO yenilendi

Rusya'nın eylemleri, Finlandiya'nın Nisan 2023'te İttifak'a hızlı katılım sürecini tamamlamasıyla NATO'yu yeniden canlandırdı ve Moskova'nın Ukrayna'ya saldırısının bölgesel güvenlik ortamı üzerinde yaratacağı etkiyi nasıl yanlış değerlendirdiğini güçlendirdi. Rusya'nın NATO üyeleriyle olan sınırı artık 1.300 kilometreden daha uzun. Almanya ve Kanada Baltık ülkelerindeki varlıklarını güçlendirme taahhüdünde bulunurken, Berlin bir NATO askerini daimi olarak bölgede tutma sözü verdi.

Finlandiya, Zırhlı Araç Sisteminin sona ermesinden bu yana NATO'nun ilk yeni üyesi oldu. Yerel gemi yapımcısı Rauma Marine Soğuk Savaş'ın ardından İttifak'a halihazırda Müttefiklerle büyük ölçüde birlikte çalışabilecek bir envanterle katıldı. Helsinki genel olarak 2028 yılına kadar teslim edilecek dört adet Pohjanmaa sınıfı firkateyn için yerel tedarikçilerin yanı sıra ABD'li tedarikçilere de güveniyor. Bunlar Rauma sınıfı füze gemilerinin ve komşu Norveç ve İsveç'in yerini alacak. Yakın zamanda İsraili Hameenmaa sınıfı mayın gemileri de teslim edildi. Finlandiya, şirketlerin pazara girmesiyle pek çok kişiyi şaşırttı. Finlandiya'nın F-35A alımı, İsrail Havacılık ve Uzay Sanayii'nin Gabriel V anti-gemi füzelerini seçerek, ülkenin bu sınıf için şimdiye kadar yaptığı en pahalı alım oldu. Füzeler aynı zamanda Hamina yapımı ve önemli bütçe artışlarıyla finanse edilecek sınıf füze gemilerini de donatacak ve 2027 yılına kadar bir kıyı savunmasında konuşlandırılacak. Yerel şirket Patria versiyon konusunda yetkinliklere sahip. Benzer şekilde 2017 yılında Finlandiya, Güney Koreli K9 Thunder 155mm obüs için ikinci ihracat zırhlı araç üretiminin yanı sıra bakım ve müşteri oldu. Finlandiya'nın hizmetinde olan ve 2023 yılında Rafael'in David's Sling füze sistemi XA-300'ü seçen 6×6 araç, uzun menzilli hava savunma ihtiyacı için Almanya tarafından da satın alınıyor ve bu da Letonya ve İsveç'in Helsinki liderliğindeki Ortak büyüyen tedarikçi çeşitliliğine işaret ediyor.

Litvanya'da tugay ve Ottawa Letonya'ya ilave kuvvet tahsis etti. Temmuz 2023'teki Vilnius Zirvesi öncesinde Türkiye, İsveç'in katılım başvurusunu aylarca süren engellemenin ardından onay için parlamentosuna göndermeyi kabul etti. Bu, NATO'nun anlaşmazlık alanları olmadığı anlamına gelmiyor. Ukrayna'ya en yakın İttifak üyeleri Vilnius Zirvesi'ne giderken Ukrayna'yı üyeliğe kabul etmek istedikleri konusunda çok az şüphe bıraktılar, ancak sonuç sadece net bir zaman çizelgesi olmayan bir katılım süreci için söz vermek oldu. NATO ve Ukrayna ayrıca birlikte daha yakın çalışabilmek için ortak bir konsey kurdular. Ancak zirve, İttifak'ın caydırıcılığını ve savunma pozisyonunu güçlendirmek istediğine dair daha fazla kanıt sağladı ve kuvvet büyüklüğü ve hazır olma konusunda iddialı hedefler içeren bir dizi bölgesel savunma planı kabul edildi.

Planları yeniden düşünmek Hükümetler ve onların savunma planlama kadroları da yeni güvenlik ortamına hazırlanmak için taktik ve politikalarını uyarlamaya başladılar. Avustralya, Finlandiya, Almanya, Norveç ve Birleşik Krallık savunma ile ilgili yeni strateji belgeleri yayınlayan ülkeler arasında yer alıyor. 2023 yılında Almanya'nın ilk ulusal güvenlik stratejisi, bir önceki yıl Şansölye Olaf Scholz'un Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinden kısa bir süre sonra bu işgali bir dönüm noktası, başka bir deyişle bir "Zeitenwende" ilan etmesinin ardından ortaya çıktı. Belge Rusya'yı 'Avrupa-Atlantik bölgesinde barış ve güvenliğe yönelik en önemli tehdit' olarak nitelendiriyor. Birçok alanda ayrıntıya girilmesede hükümetin 'hassas derin saldırı silahları gibi son derece gelişmiş yeteneklerin geliştirilmesini ve kullanılmasını teşvik edeceği' belirtiliyor.

İngiltere'nin sadece iki yıllık bir belgenin güncellemesi olan Savunma Komuta Belgesi de benzer şekilde Avrupa-Atlantik bölgesine vurgu yapmaktadır. Batı'nın strateji güncellemelerinde Rusya genellikle

▲ Şekil 1 İssiz deniz sistemlerinin göreve göre dağılımı, 2023

▲ Şekil 2 İssiz deniz platformlarının göreve göre dağılımı, 2023

birincil tehdit olarak tanımlansa da Almanya, Birleşik Krallık ve diğerleri de Çin'e karşı daha temkinli bir yaklaşımın sinyallerini veriyor. Berlin, Pekin ile ilişkilerini 'ortak, rakip ve sistemik bir rakip ile uğraşmak olarak tanımladı.

Canberra, Nisan ayında Avustralya'nın Savunma Stratejik İncelemesini kamuoyuna açıklarken biraz daha açık sözlü davrandı ve Pekin'i savunma planları konusunda şeffaf olmamakla eleştirdi. Yeni Zelanda da ilk kez bir Ulusal Güvenlik Stratejisi hazırladı. Stratejide bölgesel güvenliğin sağlanması için diğer ülkelerle ortaklıklara vurgu yapıldı.

Asya odaklı

Asya'daki güvenlik gerilimleri de artıyor. Kuzey Kore füze fırlatmalarıyla yoğun bir yıl daha geçirdi. Karayoluyla taşınabilir, katı yakıtlı kıtalararası balistik füze olduğu anlaşılan Hwasong-18'i tanıttı ve

Tablo 1 Finlandiya: 2010'dan bu yana seçilmiş ihaleler

Finlandiya, Zırhlı Araç Sisteminin sona ermesinden bu yana NATO'nun ilk yeni üyesi oldu. Yerel gemi yapımcısı Rauma Marine Soğuk Savaş'ın ardından İttifak'a halihazırda Müttefiklerle büyük ölçüde çalışabilecek bir envanterle katıldı. Helsinki genel olarak 2028 yılına kadar teslim edilecek dört adet Pohjanmaa sınıfı firkateyn için yerel tedarikçilerin yanı sıra ABD'li tedarikçilere de güveniyor. Bunlar Rauma sınıfı füze gemilerinin ve komşu Norveç ve İsveç'in yerini alacak. Yakın zamanda İsraili Hameenmaa sınıfı mayın gemileri de teslim edildi. Finlandiya, şirketlerin pazara girmesiyle pek çok kişiyi şaşırttı. Finlandiya'nın F-35A alımı, İsrail Havacılık ve Uzay Sanayii'nin Gabriel V anti-gemi füzesini seçerek, ülkenin bu sınıf için şimdiye kadar yaptığı en pahalı alım oldu. Füzeler aynı zamanda Hamina yapımı ve önemli bütçe artışlarıyla finanse edilecek sınıf füze gemilerini de donatacak ve 2027 yılına kadar bir kıyı savunmasında konuşlandırılacak. Yerel şirket Patria versiyon konusunda yetkinliklere sahip. Benzer şekilde 2017 yılında Finlandiya, Güney Koreli K9 Thunder 155mm obüs için ikinci ihracat zırhlı araç üretiminin yanı sıra bakım ve müşteri oldu. Finlandiya'nın hizmetinde olan ve 2023 yılında Rafael'in David's Sling füze sistemi XA-300'ü seçen 6x6 araç, uzun menzilli hava savunma ihtiyacı için Almanya tarafından da satın alınıyor ve bu da Letonya ve İsveç'in Helsinki liderliğindeki Ortak büyüyen tedarikçi çeşitliliğine işaret ediyor.

Sözleşme Ekipman Tarihi	Tip	Miktar	Değer	Yüklenici (USD)	Teslimat Hizmeti
Mayıs 2010 C295M	Elektronik-istihbarat uçağı	1	148.60m	Airbus Lockheed Martin	2018Hava Kuvvetleri
Haziran 2010 Rauma	Füze botu orta ömür yükseltmesi	4	92.88m	Patria	2013-14 Donanma
Mayıs 2011 M270 MLRS	227 mm çoklu roket fırlatıcı (MRL) yükseltmesi	22	45.	30mLockheed Martin N.K.	Ordu
Aralık 2011 Turva	Devriye gemisi	1	128.	70mSTX Finlandiya	2014 Sınır Muhafız
Mart 2012 AGM-158 JASSM	Havadan fırlatılan seyir füzesi	n.k.	229, Kuvvetleri	48 milyonLockheed	Martin2018 itibariyleHava
Ekim 2012 Jehu	Hızlı devriye botu	12	43.71m	Marine Alutech	2015-17 Donanma
Aralık 2012 H215 (AS332L1)	Orta nakliye helikopteri	2	79.71m	Airbus	2016 Sınır Muhafızları
c. 2013 MLRS	227mmMRL6	n.k.	ABD hükümet fazlası		2014 Ordu
Aralık 2013 XA-180 Sisü	Tekerlekli ZPT yükseltmesi	275	80.74m	Patria	2014-22 Ordu
Ocak 2014 Leopard 2A6MBT	100	265.64m		Hollanda hükümeti bütçe fazlası	2015-19 Ordu
Mayıs 2015 Pansio	Mayın gemisi yükseltmesi	3	23.	30mAtlas Elektronik	2015-17 Donanma
Mart 2017 K9 Thunder tahrikli	155mm kendinden obüs	58	200,	18 milyonGüney Kore hükümeti bütçe fazlası	2018-devam ediyor Ordu
Ocak 2018 Hamina	Füze gemisi orta ömür yükseltmesi	4	262.33m	Patria	2020-25 Donanma
Temmuz 2018-2025	Gabriel Gemi Donanma	karşıtı füzeler		n.k.	191.40m IAIBy
Eylül 2019 Pohjanmaa	Frigate 4	1,59 milyar		Rauma Marine Saab	2025-28* Donanma
Temmuz 2021 n.k.	32.	CV9030FINIFV yükseltmesi 00mBAE Sistemleri		Hägglunds	2022-26* Ordu
Şubat 2022 F-35A Yıldırım II	Avcı kara taarruz uçağı	64	8, 30*Hava Kuvvetleri	83 milyarLockheed Martin	2025-
Haziran 2022 Turva	Devriye gemisi	2	505.09m	Meyer Turku	2025-26* Sınır Muhafız
Haziran 2023 Patria 6x6 (XA-300)	Tekerlekli ZPT	91	221.07m	Patria	2023 ileriye doğru* Ordu Planlanmış*

çok uluslu =

daha sonra test etti. Güney Kore Devlet Başkanı kısa bir süre için ülkenin kendi nükleer programını sürdürmesi fikrini ortaya attı ve Çin'in nükleer cephaneliği genişliyor. Pekin ayrıca Güney Çin Denizi'ndeki toprak anlaşmazlığı nedeniyle Filipinler'e baskı uyguladı ve donanma kuvvetlerini rutin olarak buraya ve Güney Çin Denizi'nde hak iddia ettiği diğer bölgelere konuşlandırdı. Japonya Savunma Bakanlığı, silahlı kuvvetler harcamalarının önemli ölçüde artırılmasını öngören yeni bir Beyaz Kitap yayınladı.

Batılı devletler Ukrayna'daki savaşa odaklanmalarını Asya'daki büyük ölçüde ticarete dayalı stratejik çıkarlarıyla dengelemeye çalışıyorlar. Örneğin Birleşik Krallık, Avrupa'yı Savunma Komuta Belgesi'nin

merkezi haline getirirken, 2025 yılında Hint-Pasifik'e bir uçak gemisi savaş grubu gönderme planlarından vazgeçmedi. AUKUS ortaklığı kapsamında Birleşik Krallık Avustralya'ya bir saldırı denizaltısı konuşlandıracağını açıkladı. Kanada, 2023 yılında bölgedeki donanma konuşlanmasını iki gemiden üç gemiye çıkarma niyetinde olduğunu söyledi. Almanya Savunma Bakanı, ülkenin 2024 yılında Hint-Pasifik bölgesine bir fırkateyn ve bir ikmal gemisi olmak üzere iki askeri gemi göndermeyi ve diğer faaliyetlerini artırmayı planladığını söyledi.

ABD ayrıca bölgesel bağları güçlendirmek ve daha iddialı bir Çin dış politikasını dengelemek için çabalarını artırdı. Lloyd Austin, bağları güçlendirmek için Papua Yeni Gine'ye giden ilk ABD savunma bakanı oldu. Washington Hindistan, Filipinler ve diğerleriyle bağlarını güçlendirmeye çalıştı. ABD ayrıca Avustralya'ya, Avustralya-İngiltere yapımı SSN-AUKUS gemilerinin teslimatından önce, AUKUS kapsamında Virginia sınıfı saldırı denizaltıları sağlamayı taahhüt etti ve Washington, artan Çin askeri faaliyeti karşısında savunmasını güçlendirme çabasında ada devletine yardımcı olmak için Tayvan'a dış askeri finansman kanalları açtı.

Bölgedeki çeşitli ülkeler, güvenlik durumlarını iyileştirmek amacıyla başka ortaklıklar peşinde koşuyor. Japonya ve Avustralya, Tokyo'nun 2035 yılına kadar altıncı nesil bir savaş uçağı geliştirmeyi amaçlayan Küresel Savaş Uçağı Programı'na İngiltere ve İtalya ile birlikte katılmasına paralel olarak savunma konularında daha fazla birlikte çalışıyor. Güney Kore ve Japonya, ABD Başkanı Joe Biden'ın arabuluculuğunda ilişkileri düzeltmek için görüşmelerde bulundu.

Geri inşa etmek

Ukrayna'daki çatışmalar, silahlı kuvvetlerin ve savunma sanayilerinin mühimmat stoklarını hızlı bir şekilde yeniden doldurma kabiliyetlerinin ne kadar gerilediğini gözler önüne serdi. Soğuk Savaş sonrasında pek çok Batılı kuvvet, açık bir tehdidin yokluğunda aşırı olduğu düşünülen stokları ortadan kaldırmak için politikacıların baskısıyla stoklarını azalttı ya da büyük ölçüde bıraktı. Şimdi askeri liderler ve bazı politikacılar bunun bir hata olduğunu kabul ediyor ve rotayı tersine çeviriyorlar. İki yıldır süren çatışmalar Batı'nın Ukrayna'ya 155 mm'lik top mermileri de dahil olmak üzere kritik mühimmat ikmal yapma kabiliyetini zorladı. Washington, temmuz ayında Kiev'e msket bombası tedarikine yeşil ışık yaktığında, bu kararın kısmen top mermisi sıkıntısının yaşandığı bir dönemde bu mühimmattan bol miktarda stok yapabilme kabiliyetinden kaynaklandığını söylemişti. İsrail ve Hamas arasındaki çatışmalar, envanter derinliği ve endüstriyel kapasite konusundaki endişeleri güçlendirdi. Amerika Birleşik Devletleri, Ukrayna'ya verdiği desteğin bir parçası olarak ve halihazırda mevcut silah stoklarının konuşlandırıldığı ülkeleri değiştirerek, Avrupa'daki stokları yeniden güçlendirmek amacıyla İsrail'den 155 mm'lik mühimmatın bir kısmını geri çekmiş; ancak çatışmalar başladığında İsrail Savunma Kuvvetleri tarafından kullanılmak üzere bunları yenilemişti. Washinton ayrıca İsrail'e Demir Kubbe hava savunma teçhizatı gönderdi.

Batılı hükümetler tepki göstermeye başladı. Birleşik Krallık, güncellenmiş komuta belgesinin bir parçası olarak, mühimmat stokunu daha dirençli hale getirmek için 2,5 milyar GBP (3 milyar USD) daha yatırım yapacağını söyledi. Avustralya, yeterli tedariki sağlamak için bir güdümlü silah ve patlayıcı mühimmat

işletmesi kurdu. Washington ve Canberra ayrıca 2025 yılına kadar Avustralya'da Güdümlü Çoklu Fırlatma Roket Sistemlerinin potansiyel ortak üretimini sağlamak ve ülkenin bazı 155 mm topçu mermilerini üretebilmesi için birlikte çalışma konusunda anlaştı. Almanya, Rheinmetall'den 120mm tank mühimmatı satın almak için mevcut bir ereve anlaşmasını genişleterek şirkete uzun vadeli talep konusunda daha fazla kesinlik kazandırdı. Yıl sonunda Finlandiya da 2027 yılına kadar mühimmat üretim kapasitesini iki katına çıkaracağını açıkladı. Ancak bu hedeflerden bazılarının gerçekleştirilmesi sorunlu oldu. Avrupa Birliği, Mart 2024 e kadar Ukrayna'ya bir yıl içinde 1 milyon 155mm mermi teslim etme hedefini büyük bir farkla kaçırma yolunda ilerliyordu.

Ukrayna'nın ticari ve savunma teknolojilerini yaratıcı bir şekilde kullanması, çoğu zaman baş döndürücü bir hızla uygulamaya konması, diğer silahlı kuvvetler nezdinde geleneksel olarak savunma sanayii tabanının bir parçası olmayan girişimci şirketlere yönelik talebi artırdı.

Pek çok silahlı kuvvet için hedef, en az 30 günlük ilk çatışmayı sürdürecek stoklara sahip olmaktır, böylece endüstri savaşla mücadele talebini sürdürebilecektir. Bu da başka bir sorunu ortaya çıkarmıştır: bu mühimmatları stoklayan depolar da tükenmiştir ve yeniden inşa edilmeleri gerekmektedir. işgücü de yle. Ancak enflasyonist koşullar, ekonomik baskılar nedeniyle bazı mühimmatların maliyetlerinin %300 artmasıyla birlikte, malzemelerin yeniden inşasını daha da zorlaştırıyor.

NATO'nun Askeri Komite Başkanı Amiral Robert Bauer, hkmetlerin çatışma durumunda dayanıklılık sağlamak için sanayiye bazı yatırımlar yapmak zorunda kalabileceğini söyledi. Bauer 2023 IISS Manama Diyaloğu nda şunları söyledi: "Savaş nedeniyle ölçek büyütme kabiliyetine sahip olmak istiyorsak, muhtemelen on yıl boyunca boş ve hiçbir şey yapmayan fabrikalara sahip olmamız gerekir, ancak gerekli olduğunda, bir ay içinde hazır ve çalışır durumda olmaları gerekir".

Kiev, Sovyet dönemi teçhizatında kullanılmak üzere 122 mm ve 152 mm mermi üretimini artırdı, çünkü bu mühimmatın küresel stokları neredeyse tükenmişti. Avrupa'da bu mermileri üreten tesisler de sipariş aldı. lke ayrıca daha uzun menzilli sistemler üzerinde de alışıyor.

Ukrayna'nın aylık domestik mühimmat rimi 2023 ortalarına gelindiğinde bir önceki yılın tüm üretimini geride bırakmıştı. Ancak zaman içinde bu tesislerin Ukrayna ya hibe edilen topçu silahlarını desteklemek için Batı menşeli mermilere geçmesi gerekecek. ABD üretiminin bu yıl artması bekleniyor; Avrupa'nın ve aynı zamanda Rusya'nın mevcut planlara göre 2025'ten itibaren anlamlı ölçüde daha yüksek üretim yapması bekleniyor. ABD ve Ukrayna Aralık 2023 te ayrıca kritik silahların ortak üretimini ve Kiev'in askeri teçhizat ihtiyacını karşılayacak diğer yolları araştıracaklarını açıkladı.

Savunma şirketleri üretimlerini arttırıyor. Bazı durumlarda silahlar, süregelen tedarik zinciri darboğazlarını aşmak ve silah yapımında daha fazla ticari parça kullanmak için yeniden tasarlanıyor. Örneğin General Dynamics, Ekim 2023'te topçu üretimini ayda 14.000'den yaklaşık 20.000 mermiye çıkardığını ve 85.000 veya daha fazlasına çıkarmayı hedeflediğini söyledi.

Örneğin geçtiğimiz yıl Ukrayna'nın Rus gemilerine yönelik ıssız deniz aracı saldırıları ve Rusya'daki hedeflere yönelik ıssız hava aracı saldırılarında Kiev'in yaratıcılığı gözle görülür bir şekilde ortaya ıktı.

ABD Savunma Bakanlığı, geçtiğimiz yıl boyunca, bu tür daha küçük ve genellikle daha çevik tedarikçilerle ilişkilerini güçlendirme çabalarını artırdı. Biden yönetimi Stratejik Sermaye Ofisi için 115 milyon USD talep etti. Kendisi de sadece birkaç ay önce kurulan bu ofisin, teknolojinin erken araştırma aşamasından üretime geçmesine yardımcı olmanın yollarını bulması ve geçmişteki çabaları engelleyen Ölüm Vadisi ni aşması bekleniyor.

Pentagon, Savunma İnovasyon Birimi'nin rolünü arttırdı ve Savunma Bakanı'na teknoloji konularında danışmanlık da yapan eski Apple yöneticisi Doug Beck i yeni direktör olarak atadı. Hindistan Başbakanı Narendra Modi'nin haziran ayında ABD'ye yaptığı ziyaretin bir parçası olarak iki ülke, akademi, teknoloji üreticileri ve yatırımcılarla birlikte çalışmayı da amaçlayan stratejik bir teknoloji ortaklığı olan Indus-X'i başlattı.

NATO, Vilnius Zirvesi sırasında yatırım fonunu tam olarak kurmak için adımlar attı. NATO İnovasyon Fonu, yıkıcı olarak görülen teknolojiler üzerinde çalışan erken aşamadaki start-up'lara 1 milyar avro (1,09 milyar ABD doları) yatırım yapmayı hedefliyor. İttifak ayrıca yapay zekâ, yüksek hızlı silahlar, kuantum ve biyoteknoloji gibi alanlarda yeni kurulan şirketleri kullanıcılar, bilim adamları ve diğerleriyle buluşturmak üzere bir savunma inovasyon hızlandırıcısı kurdu. Benzer şekilde Avustralya da kendisine ait Gelişmiş Stratejik Kapasiteler Hızlandırıcısı programını da geliştirdi ve buraya 2 milyar USD (Amerikan doları) tutarında kaynak aktarma taahhüdünde bulundu.

Yapay Zeka Kaygısı

Üretken yapay zeka (YZ) kullanan ve lise öğrencileri için başarılı kompozisyonlar üretmek gibi görevleri yerine getirebilen bir sohbet robotunun piyasaya sürülmesi, geçtiğimiz yıl savunmada YZ konusunda ne yapılması gerektiği konusundaki tartışmaları alevlendirdi. Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bilgi Sistemleri Ajansı Direktörü, ABD Hava Kuvvetleri Korgenerali Robert Skinner, yapay zekayı 'muhtemelen çok uzun zamandır en yıkıcı teknoloji ve girişimlerden biri' olarak nitelendirdi. TechNet Siber 2023 konferansında yaptığı konuşmada, 'bu teknolojiyi en iyi şekilde kullanan ve ondan en iyi şekilde nasıl yararlanacağını ve aynı zamanda ona karşı en iyi şekilde nasıl korunacağını anlayabilenler, yüksek zemine sahip olanlar olacaktır' dedi. ABD sadece 2024 mali yılı nezdinde yapay zeka ile ilgili harcamalar için 1,8 milyar USD talep etti.

Savunma örgütleri, onlarca yıldır, tedarik yönetiminin iyileştirilmesinden silahlarda daha fazla otonom kabiliyet oluşturulmasına kadar, yapay zekanın ortaya çıkışının silahlı kuvvetler için ne anlama gelebileceğiyle uğraştı. Bu tartışmalar azaldı ve çoğaldı, ancak ChatGPT sayesinde yeniden yoğunluk kazandı ve bunu teknolojiyi geliştiren çok sayıda diğer ticari yazılım satıcısı takip etti.

Örneğin, üretken yapay zekanın temelini oluşturan büyük dil modelleri, istihbarat analistlerine toplanan ancak yapılandırılmamış çok büyük miktardaki veriyi eleme konusunda yardımcı olabilir. Ancak, özellikle siber güvenlik söz konusu olduğunda, üretken YZ'nin ortaya çıkışı potansiyel riskleri de beraberinde getiriyor. Siber saldırganlar, göreceli olarak kolay ve hızlı bir şekilde daha çeşitli ve sofistike saldırılar oluşturmak için potansiyel olarak üretken YZ araçlarını kullanabilir.

Ağustos ayında Pentagon, üretken YZ araçlarını Gelişmiş Stratejik Yetenekler Hızlandırıcısı ile hükümet önümüzdeki on yıl içinde 3,4 milyar AUD (2 milyar USD) yatırım sözü verdi.

Bu tür düzenlemelere olan ilgi büyük ölçüde askeri kurumların yakalamaya çalıştığı teknolojilerin çoğunun çift kullanımlı doğasını yansıtmaktadır. Kuantum algılama, uzay sensörleri ve yapay zeka, umut verici ulusal güvenlik uygulamaları sunan, ancak geleneksel savunma sektörünün teknoloji inovasyonu için hız belirleyici olmadığı alanlardan sadece birkaçıdır.

Ulusal güvenlik çevreleri ile start-up'lar arasındaki etkileşimin sorunları da yok değil. Pentagon veya diğer Batılı savunma kuruluşlarıyla çalışmak sermayeye erişim konusunda sınırlamalar getirebilir. ABD ve diğerleri, Çin gibi ülkelerle finansman bağı olan start-up larla çalışmayacaklarını açıkça belirttiler.

Hizmetler genelinde incelemek ve entegre etmek için bir görev gücü kurdu. Savunma Bakanlığı ayrıca, ABD'nin yapay zekadan yararlanma çabalarına karşı koymak için düşmanların teknolojiyi nasıl kullanabileceğini değerlendirmeye istekli olduğunu söyledi. Savunma Bakan Yardımcısı Kathleen Hicks ise "Çin Halk Cumhuriyeti ile yaşanan rekabetin doğasını göz alırsak, kesinlikle daha fazlasını daha hızlı ve güvenli bir şekilde yapmak zorundayız." ifadelerini kullandı.

Yapay zeka giderek bir savaş alanına dönüşüyor. ABD, ülkenin askeri yapay zeka ilerlemelerini yavaşlatmak amacıyla Çin'e yapılan bazı çip ihracatlarına kısıtlamalar getirdi.

Üretken yapay zeka ile ilgili belki de en büyük sorulardan biri, en azından şimdilik, teknolojinin doğruluğudur. Microsoft ve Google bu teknolojinin versiyonlarını kullanıcılara sunduğunda, algoritmaların hatalı ya da yanlış yönlendirici yanıtlar verdiği biliniyor. Bir vakada Microsoft, sohbet robotuna, robot kullanıcıya nükleer füze kodları elde etmekle ilgilendiğini söyledikten sonra sınırlamalar getirdi. Bu tür sözde halüsinasyonlar sivil uygulamalarda komik ya da rahatsız edici olabilir. Askeri bir ortamda ise hedefleri yanlış tanımlayarak yıkıcı olma potansiyeline sahiptirler. Silahlı kuvvetlerin de tıpkı sivil meslektaşları gibi, YZ çalışmalarının büyük kısmının nerede yapılması gerektiğini ayırt etmesi gerekir. Yaygınlaşan uygulamaların çoğu artık özel sektör şirketleri tarafından işletilen büyük ölçekli bulut altyapısı üzerinde çalışmaktadır. Ancak, birtakım görüşler ise bulut teknolojisi kullanımının ciddi dezavantajları olduğunu ve YZ nin bütün cihazlarda ayrı ayrı -bir laptopta, akıllı telefonda veya askeri alanda bir tank veya hava aracında- çalıştırılmasının daha iyi veri güvenliği ve sistem dayanıklılığı sunacağını savunmakta.

Değişimin hızlı temposu, teknolojinin nasıl kontrol edileceği konusundaki tartışmaları alevlendirdi. Ancak, YZ'nin gelişimini ve yayılmasını yönetmek için herhangi bir silah kontrol mekanizması kurmanın kolay olmayacağı, bunun sebeplerinden biri olarak da teknolojinin tam olarak tanımlanmamış olması ve büyük ölçüde çift kullanımlı olması hızla anlaşıldı. Üretken YZ için sınırların belirlenmesiyle ilgili sorun ve aksaklıklar, Asyalı bir savunma planlamacısının gözler önüne serdiği bir modern dünya gerçeğini kanıtlar nitelikte: bu kontrol mekanizmaları, kelimenin tam ve en basit anlamıyla teknolojinin gelişme hızına yetişemiyor.

(Military Balance - Askeri Denge, IISS'in (The International Institute for Strategic Studies) küresel askeri yetenekler ve savunma ekonomisine ilişkin yıllık değerlendirmesidir. 2024 baskısı, 173 ülkenin askeri organizasyonları, ekipman envanterleri ve savunma bütçelerine ilişkin güncellenmiş verileri içeriyor; savunma politikasını, satın alma ve savunma ekonomisini etkileyen önemli gelişmelerin bölge bazında analizi; kara, deniz ve hava alanlarındaki önemli gelişmelere ilişkin değerlendirmeler ve basılı baskıda seçilmiş askeri uzay varlıklarını detaylandıran bir duvar şeması yer alıyor.)

Birinci Bölümü Çevirenler: Taylan TUNAY & Beyza BEYENAL